

Nota

Voor burgemeester en wethouders

Nummer: 12INT01968

Datum vergadering: 30 OKT 2012

Nota openbaar: Ja

► **Onderwerp:** **Andere wijze van tariefdifferentiatie binnen de rioolheffing door de vaststelling van de eerste wijziging Verordening rioolheffing 2013**

Advies:

Het college heeft kennis genomen van de gepresenteerde rekenvoorbeelden met betrekking tot de tariefdifferentiatie binnen de rioolheffing. Bijgaand concept raadsvoorstel en conceptbesluit worden ter advies voorgelegd aan de commissie Algemeen Bestuurlijke Zaken en Middelen en vervolgens ter vaststelling aan de gemeenteraad.

Besluit B en W:

Conform advies!

Korte samenvatting:

Naar aanleiding van de discussie in de commissie ABZM van 12 juli 2012 moet de tariefdifferentiatie binnen de rioolheffing zodanig worden aangepast dat vooral wordt tegemoet gekomen aan de categorie grote lozers en de categorie kleinverbruikers.

Aan de gemeenteraad worden de volgende opties gepresenteerd:

- optie 1: tariefdifferentiatie voor grondwaterheffing en bij de tariefdifferentiatie voor drinkwaterheffing de huidige systematiek handhaven;
- optie 2: tariefdifferentiatie voor grondwaterheffing en bij de tariefdifferentiatie voor drinkwaterheffing een verlaging van het vastrecht van € 215,88 naar € 144,00 en opslagen boven waterverbruik van 150 m³;
- optie 3: tariefdifferentiatie voor grondwaterheffing en bij de tariefdifferentiatie voor drinkwaterheffing een verlaging van het vastrecht van € 215,88 naar € 168,00 en opslagen boven waterverbruik van 150 m³;
- optie 4: tariefdifferentiatie voor grondwaterheffing en bij de tariefdifferentiatie voor drinkwaterheffing een verlaging van het vastrecht van € 215,88 naar € 144,00 en opslagen boven waterverbruik van 100 m³;
- optie 5: tariefdifferentiatie voor grondwaterheffing en bij de tariefdifferentiatie voor drinkwaterheffing een verlaging van het vastrecht van € 215,88 naar € 168,00 en opslagen boven waterverbruik van 100 m³;
- optie 6: tariefdifferentiatie voor grondwaterheffing en bij de tariefdifferentiatie voor drinkwaterheffing een verlaging van het vastrecht van € 215,88 naar € 144,00 en opslagen boven waterverbruik van 50 m³;
- optie 7: tariefdifferentiatie voor grondwaterheffing en bij de tariefdifferentiatie voor drinkwaterheffing een verlaging van het vastrecht van € 215,88 naar € 168,00 en opslagen boven waterverbruik van 50 m³.

Wij adviseren om te kiezen voor optie 7.

Aanleiding:

Deze nota kent een lange voorgeschiedenis.

- Al vele jaren trachten wij de categorie grote lozers in beeld te krijgen, want volgens de verordening moeten ook de grondwaterlozers betalen voor het gebruik van de gemeentelijke riolering. Bij gebrek aan informatie over de geloosde volumes, bleef de daadwerkelijke heffing echter lange tijd uit.
- Tijdens de behandeling van de begroting 2011 op 11 november 2010 is er door de raad een motie aangenomen waarin het college werd opgedragen "te komen met een voorstel van tariefdifferentiatie, waarbij de door Vitens aangeleverde gegevens met betrekking tot het

(Code voor postverwerking)

waterverbruik geautomatiseerd verwerkt worden in de gemeentelijke administratie en het uitgangspunt vormen voor de tariefdifferentiatie, zodat bij de begroting 2012 voorgesteld wordt dat vanaf 1 januari 2012 een systeem van afrekening per m³ ingevoerd wordt.”

- Bij de voorbereidingen voor de begroting 2012 heeft het college besloten om deze motie niet uit te voeren. Redenen hiervoor waren het belastingkarakter van de heffing, de toekomstige samenwerking tussen de zogenoemde WT4-gemeenten, de effecten voor de bedrijven en het feit dat het binnen de verouderde heffingsapplicatie niet mogelijk is om op geautomatiseerde wijze de gegevens van Vitens in te lezen.
- De gemeenteraad was het hier niet mee eens en het college heeft daarom op 8 november 2011 aan de raad toegezegd om medio 2012 weer te gaan praten over de tariefdifferentiatie binnen de rioolheffing en de uitkomst daarvan mee te nemen in de verordening rioolheffing 2013.
- Eind december 2011 zijn er gesprekken gevoerd met enkele grote lozers van grondwater op onze riolering. Op basis van de daarop verkregen cijfers is er in het voorjaar van 2012 aan de grote lozers een aankondiging gedaan van mogelijke naheffingen over belastingjaar 2012.
- In de commissie ABZM van 12 juli 2012 is er een PowerPointpresentatie vertoond, waarbij aandacht is geschonken aan zowel tariefdifferentiatie als ook aan de problematiek van de grote lozers. Binnen de commissie was er geen consensus over één specifiek gewenste heffingssysteem, maar is er gevraagd om in een later stadium enkele rekenvoorbeelden te presenteren.
- In oktober 2012 zijn er gesprekken gevoerd met enkele grote lozers om te komen tot een, voor alle partijen aanvaardbare, nieuwe heffingssysteem in de verordening Rioolheffing 2013.

Relevante besluiten:

Verordening rioolheffing 2013, vaststelling 6 november 2012, nummer 12INT01599, waarin de volgende heffingssysteem is vastgelegd: een vastrecht per perceel van € 215,88, met daarboven een opslagtarief van € 31,80 voor elke 50 m³ of een gedeelte daarvan waarmee het aantal van 150 m³ wordt overschreden

Doelstelling:

Naar aanleiding van de discussie in de commissie ABZM van 12 juli 2012 moet de tariefdifferentiatie binnen de rioolheffing zodanig worden aangepast dat vooral aandacht is voor de categorie grote lozers en de categorie kleinverbruikers. Daarbij moet tevens oog zijn voor de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, in casu het gelijkheids- en het evenredigheidsbeginsel.

Oplossing:

Met ingang van 1 januari 1993 hebben wij in onze gemeente een heffing die gerelateerd is aan het waterverbruik. Destijds is daar voor gekozen omdat men als raad invulling wilde geven aan het principe van “de vervuiler betaalt”. In de loop der jaren is de heffingssysteem steeds verder gedifferentieerd. De eerste schijf was in de beginjaren van 0 tot en met 300 m³. Thans loopt de eerste schijf (in de vorm van een vastrecht) van 0 tot en met 150 m³. In 2009 heeft de wetgever het karakter van de heffing in 2009 veranderd van rioolrecht (= een retributie = betaling voor een individuele tegenprestatie) in rioolheffing (= een belasting = betaling zonder individuele tegenprestatie) met daarbij tegelijkertijd een uitbreiding van de kosten die verhaald kunnen worden door de rioolheffing. Deze wijziging van het karakter van de heffing werkt al meerdere jaren door in de opzet van de Hellendoornse begroting, waarbij de opbrengst van de rioolheffing wordt aangewend ter dekking van de kosten die ontstaan bij alle drie watertaken (hemel-, grond- en afvalwater).

Politiek gezien is er echter geen draagvlak om de rioolheffing te beschouwen als een zuivere belasting en hecht men zeer aan de relatie van de heffing met de hoeveelheid water die de belastingplichtigen gebruiken. Voor wat betreft die koppeling met het gebruik, leven er twee wensen bij de raad. Men wil allereerst een andere heffingsmethodiek vaststellen voor de zogenoemde grondwaterlozers. Ten tweede wil de gemeenteraad een lagere rioolheffing voor de kleinverbruikers.

Tariefdifferentiatie grondwater

Op grond van de huidige heffingsmethodiek kan er in de tariefstelling geen onderscheid gemaakt worden tussen drinkwater en grondwater. Bij het volgen van de huidige systematiek moeten er voor grondwaterlozingen aanslagen worden opgelegd voor bedragen die feitelijk niet in verhouding staan met de kosten terzake en de totale opbrengst van de rioolheffing.

Hoewel de grondwaterlozers al jarenlang een punt van aandacht waren, werden pas in 2012 de volumes bekend waarom het ging en konden de aanslagen worden berekend. Tijdens de vergadering van de commissie ABZM was de algemene teneur dat de aanslagen te hoog waren en dat men zich dit voorheen niet gerealiseerd had. De commissieleden verzochten om een aanvullend voorstel en het college heeft dat toegezegd.

Overigens is in het VGRP 009-2015 in scenario 3 het effect van een eventueel in te stellen heffing voor grondwaterlozers op de bestaande riolering onderzocht. Hiertoe werd een eerste indicatieve inschatting gemaakt van extra inkomsten uit deze heffing. De verwachte inkomsten uit deze heffing werden indicatief geraamd op € 500.000,00 vanaf 2012. Dus in zoverre was die raming erg nauwkeurig.

Gelet op het voorgaande wordt voorgesteld om in de Verordening rioolheffing 2013 een onderscheid aan te brengen tussen drink- en grondwater. Qua heffingsmethodiek zijn daarvoor de volgende punten van belang.

- Wij kiezen voor een groeipad van vier jaar. Dit geeft de bedrijven de kans om begrotingstechnisch en productietechnisch te anticiperen op de komende heffingen.
- Gelet op de geconstateerde volumes van de grondwaterlozingen en op basis van overleg met betrokken partijen zal de grondwaterheffing in 2013 circa € 105.000,00 bedragen.
- Vanuit milieuoverwegingen hebben wij liever dat bedrijven grondwater gebruiken in hun productieprocessen dan duur drinkwater. Dat moet in de tariefstelling tot uiting komen met inachtneming van de proportionaliteit tussen heffing en kosten.
- Er moet sprake zijn van een vorm van tariefdifferentiatie zodat het zuinig omgaan met (grond)water wordt gestimuleerd.

Rekening houdend met al deze voorwaarden, stellen wij voor de grondwaterlozingen de volgende heffingssystematiek voor met ingang van 2013:

Grondwatervolume	Ontwikkeling van de tarieven			
	2013	2014	2015	2016
< 10.000 m ³	drinkwatertarief	drinkwatertarief	drinkwatertarief	drinkwatertarief
10.001 t/m 50.000 m ³	€ 7.500,00	€ 9.167,00	€ 10.833,00	€ 12.500,00
50.001 t/m 100.000 m ³	€ 15.000,00	€ 18.333,00	€ 21.667,00	€ 25.000,00
100.001 t/m 150.000 m ³	€ 22.500,00	€ 27.500,00	€ 32.500,00	€ 37.500,00
150.001 t/m 200.000 m ³	€ 30.000,00	€ 36.667,00	€ 43.333,00	€ 50.000,00
200.001 t/m 250.000 m ³	€ 35.000,00	€ 42.778,00	€ 50.556,00	€ 58.333,00
250.001 t/m 300.000 m ³	€ 40.000,00	€ 48.889,00	€ 57.778,00	€ 66.667,00
300.001 t/m 350.000 m ³	€ 45.000,00	€ 55.000,00	€ 65.000,00	€ 75.000,00
350.001 t/m 400.000 m ³	€ 47.500,00	€ 58.056,00	€ 68.611,00	€ 79.167,00
400.001 t/m 450.000 m ³	€ 50.000,00	€ 61.111,00	€ 72.222,00	€ 83.333,00
450.001 t/m 500.000 m ³	€ 52.500,00	€ 64.167,00	€ 75.833,00	€ 87.500,00
500.001 t/m 550.000 m ³	€ 55.000,00	€ 67.222,00	€ 79.444,00	€ 91.667,00
550.001 t/m 600.000 m ³	€ 57.500,00	€ 70.278,00	€ 83.056,00	€ 95.833,00
600.001 t/m 650.000 m ³	€ 60.000,00	€ 73.333,00	€ 86.667,00	€ 100.000,00
> 650.001 m ³	€ 65.000,00	€ 79.444,00	€ 93.889,00	€ 108.333,00

Opmerking bij bovenstaande tabel:

- Op basis van een groeipad in vier jaren, streven wij er naar om het tarief van de schijf van 10.0001 tot en met 50.000 m³ van € 7.500,00 in 2013 te verhogen tot € 12.500,00 in 2016. De tarieven in de tussenliggende jaren en in de andere schijven zijn evenredig berekend.
- De voorgestelde tarieven zullen uiteraard meelopen met de reguliere aanpassingen voor inflatie.

Tariefdifferentiatie drinkwater

Omdat er tijdens de vergadering van de commissie ABZM van 12 juli 2012 geen duidelijke consensus was over de gewenste heffingsmethodiek, heeft het college toegezegd om in een later stadium enkele rekenvoorbeelden te presenteren. Tijdens de commissievergadering is duidelijk geworden dat een heffing per m³, zoals verwoord in de motie van 11 november 2010, niet kon rekenen op voldoende draagvlak. Daarom gaat deze nota daar niet verder op in.

In de verordening wordt geen onderscheid gemaakt tussen burgers en bedrijven. Dus de tarieven van de drinkwaterheffing gelden ook voor bedrijven. Ook binnen de categorie bedrijven zijn er zogenoemde kleinverbruikers

Gelet op het karakter van de heffing en hoe één en ander in onze begroting is verdisconteerd, is het noodzakelijk om een vastrecht te behouden. Zoals gezegd betaalt de belastingplichtige via de rioolheffing mee aan de algemene watertaken die de gemeente uitvoert. Denkt u daarbij maar eens aan de grote hoeveelheden regenwater die via het riool worden afgevoerd tijdens hoosbuien. Maar ook als het regenwater niet via de riolering wordt afgevoerd, maar bijvoorbeeld tijdelijk wordt opgevangen in infiltratiekragen of wadi's, zijn daar kosten aan verbonden, die gedekt worden vanuit de rioolheffing. Het vastrecht is daarvoor bij uitstek geschikt. Mede gelet op het feit dat de vuilwaterafvoer gemiddeld genomen maar 35 procent uitmaakt van al het water dat wordt getransporteerd via de riolering, mag het vastrecht ook niet te laag worden vastgesteld. Anders zou het geen recht doen aan het geheel van watertaken die bekostigd worden vanuit de rioolheffing.

Ten aanzien van de perceptiekosten mag duidelijk zijn dat de verschillende opties gevolgen hebben voor het aantal mutaties dat in onze belastingapplicatie moet worden verwerkt. In de bijlage treft u een verdeling aan van het aantal belastingplichtigen over de verschillende schijven van het waterverbruik. Dat geeft een indicatie over het aantal te muteren heffingsgrondslagen. Helaas is het met onze verouderde belastingapplicatie niet mogelijk om geautomatiseerd gegevens in te lezen van Vitens. Bij de aanbesteding voor de vervanging van het huidige systeem zal dit beslist een punt van aandacht zijn. De mutatiekosten zitten in de kostenplaats "heffing en inning gemeentelijke belastingen" en wordt versleuteld in de tarieven.

Optie 1: Het handhaven van de huidige wijze van tariefdifferentiatie.

Wij willen niet alles herhalen wat er tijdens de presentatie over dit onderwerp in de commissie ABZM van 12 juli aan de orde is gekomen. Toch hechten wij eraan om u opmerkzaam te maken op de volgende twee punten:

- Gelet op het veranderde karakter van de heffing en de uitvoeringskosten zien we in Nederland bij de rioolheffing veel vaker een heffing zonder relatie met het waterverbruik dan een heffing met een relatie met het waterverbruik. Onderstaande cijfers van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) laten dit zien (Het COELO is een onafhankelijk onderzoeksinstituut zonder winstoogmerk, verbonden aan de Faculteit Economie en Bedrijfskunde van de Rijksuniversiteit Groningen.)

Heffingssystematiek		% in 2011
Eigenarenheffing		36 %
Gebruikersheffing	WOZ-waarde	5 %
	Vastrecht	39 %
	Huishoudgrootte	11 %
	Waterverbruik	9 %
		100 %

Daarbij moet worden opgemerkt dat de hierboven genoemde 9% voor een heffing naar rato van het waterverbruik nog aan de hoge kant is, aangezien er vaak zo'n hoog starttarief wordt gehanteerd (bijvoorbeeld pas na de eerste 500 m³), dat er in feite sprake is van een vastrechtstarief.

- Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat waterverbruik in huishoudens ongevoelig is voor prijsprikkels. Het nog meer differentiëren van de tarieven zal bij de burger dus niet leiden tot het zuiniger omgaan met drinkwater.

Gelet op het voorgaande blijven wij van mening dat de huidige systematiek voor het drinkwater een goede mix is van allerlei wensen. Niet alleen past een vastrecht bij het belastingkarakter van de heffing, maar tevens wordt uiting gegeven aan het ooit in het verleden door de raad vastgestelde adagium van "de vervuiler betaalt". Bovendien betalen de kleinverbruikers in vergelijking met bijvoorbeeld de WT4-gemeenten al de laagste heffing en heeft Hellendoorn van alle WT4-gemeenten al de meest gedifferentieerde tarieven.

Gemeente	Voorstel 2013	omschrijving
Hellendoorn	€ 215,88	Vastrecht tot en met waterverbruik van 150 m ³
Rijssen-Holten	€ 224,00	Vastrecht tot en met waterverbruik van 500 m ³
Twenterand	€ 225,96	Vastrecht tot en met waterverbruik van 500 m ³
Wierden	€ 249,60	Vastrecht per perceel

In de bijlage treft u een rekenvoorbeeld aan.

Optie 2: Vastrecht € 144,00 en opslagen boven waterverbruik van 150 m³

Een ander optie is om het vastrecht aanzienlijk te verlagen naar bijvoorbeeld € 144,00. Op die manier geven we aan alle belastingplichtigen met een waterverbruik onder de 150 m³ een financieel voordeel, dat betaald moet worden door de belastingplichtigen met een waterverbruik hoger dan 150 m³.

Een vastrecht van € 144,00 doet in onze ogen recht aan het belastingkarakter van de heffing en de kosten (vooral voor de hemelwatertaak) die vanuit de rioolheffing betaald worden. Dit is ongeveer twee derde van het oorspronkelijk voorgestelde vastrecht van € 215,88. In de wetenschap dat het percentage vuilwaterafvoer in onze riolering 35 procent bedraagt, ligt een bedrag van € 144,00 daarmee voor de hand. In de bijlage treft u het rekenvoorbeeld aan.

Optie 3: Vastrecht € 168,00 en opslagen boven waterverbruik van 150 m³

Dit is dezelfde systematiek als optie 2, maar dan met een vastrecht van € 168,00. Het rekenvoorbeeld treft u in de bijlage aan.

Optie 4: Vastrecht € 144,00 en opslagen boven waterverbruik van 100 m³

Dit is dezelfde systematiek als bij optie 2 en 3, alleen gaan bij deze optie de opslagen lopen bij een waterverbruik hoger dan 100 m³. De opbrengst die via de opslagen moet worden genereerd kan in deze optie gedeeld worden door meer opslagen, aangezien nu ook de categorie met een waterverbruik tussen 101 en 150 m³ één opslag gaat betalen. In de bijlage treft u het rekenvoorbeeld aan.

Optie 5: Vastrecht € 168,00 en opslagen boven waterverbruik van 100 m³

Dit is dezelfde systematiek als optie 4, maar dan met een vastrecht van € 168,00. Het rekenvoorbeeld treft u in de bijlage aan.

Optie 6: Vastrecht € 144,00 en opslagen boven waterverbruik van 50 m³

Ook dit is dezelfde systematiek, alleen gaan bij deze optie de opslagen lopen bij een waterverbruik hoger dan 50 m³. Ten opzichte van opties 4 en 5 kan de opbrengst die via de opslagen moet worden genereerd, worden verdeeld over nog meer opslagen. Niet alleen de categorie 101 tot en met 150 m³ betaalt een opslag, maar ook de categorie 51 tot en met 100 m³. In de bijlage treft u het rekenvoorbeeld aan.

Optie 7 Vastrecht € 168,00 en opslagen boven waterverbruik van 50 m³

Dit is dezelfde systematiek als optie 6, maar dan met een vastrecht van € 168,00. Het rekenvoorbeeld treft u in de bijlage aan.

Advies

Gelet op alle gepresenteerde rekenvoorbeelden, adviseren wij te kiezen voor optie 7. Bij deze optie komt het belastingkarakter van de heffing voldoende tot uitdrukking door een

vastrechttarief van € 168,00. Tevens wordt er rekening gehouden met de categorie kleinverbruikers, door vanaf een waterverbruik van 50 m³ te gaan werken met een opslag. Ten opzichte van het eerder voorgestelde vastrechttafief van € 218,88 betekent dit een verlaging voor de kleinverbruiker van 47,88 Tenslotte zijn bij deze optie de gevolgen voor de grootverbruikers in onze ogen acceptabel.

Effecten:

Door dit voorstel wordt er binnen de rioolheffing een onderscheid aangebracht tussen drinkwater- en grondwaterlozingen en wordt er meer rekening gehouden met de categorie kleinverbruiker.

Planning:

Behandeling van dit voorstel in de vergadering van de commissie ABZM van 22 november 2012 en de gemeenteraad van 11 december 2012. De nieuwe tarieven gaan gelden per 1 januari 2013.

Financiële consequenties:

Geen

Personele consequenties:

Geen

Juridische consequenties:

Geen

Informatisering / Automatisering:

Geen

Burger- en overheidsparticipatie:

Niet van toepassing

Communicatie:

Bekendmaking van het besluit in het Hellendoorn Journaal na vaststelling in de raad, publicatie op internet via www.overheid.nl en vervolgens uitgebreide inhoudelijke informatie op de gemeentelijk pagina in het Hellendoorn Journaal in de week voorafgaande aan de aanslagoplegging.

Overige consequenties:

Geen